

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 4.7.2006
KOM(2006) 367 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Dėl ES vaiko teisių strategijos kūrimo

{SEC(2006) 888}
{SEC(2006) 889}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Dėl ES vaiko teisių strategijos kūrimo

I SPREŠTINI KLAUSIMAI

Šiuo komunikatu siūloma sukurti išsamią ES strategiją, padedančią veiksmingai plėtoti ir saugoti vaiko teises Europos Sąjungos vidaus ir užsienio politikoje bei remti valstybių narių pastangas šioje srityje. Vaikai, šiame komunikate kaip ir JT Vaiko teisių konvencijoje¹ (JTVTK) apibrėžiami kaip 18 metų neturintys asmenys, sudaro trečdalį viso pasaulio gyventojų.

I.1. Vaiko teisės – ES prioritetas

Vaiko teisės yra dalis žmogaus teisių, kurias ES ir valstybės narės yra įsipareigojusios gerbti pagal tarptautines ir Europos sutartis, ypač JTVTK ir neprivalomus protokolus², įskaitant Tūkstantmečio plėtros tikslus³ ir Europos žmogaus teisių konvenciją⁴ (EŽTK). ES aiškiai pripažino vaiko teises Europos pagrindinių teisių chartijos⁵ 24 straipsnyje.

Savo Komunikate dėl strateginių tikslų 2005–2009 m. Komisija įvardijo vaiko teises kaip vieną iš svarbiausių prioritetų: „*Ypatingas prioritetas turi būti teikiamas veiksmingai vaiko teisių apsaugai tiek nuo ekonominio išnaudojimo, tiek visų smurto formų ir Europos Sąjunga privalo būti pavyzdžiu visam pasauliui*“⁶. Tokiomis aplinkybėmis 2005 m. balandžio mėn. Komisijos pagrindinių teisių, nediskriminacijos ir lygių galimybių grupė nutarė imtis konkrečios iniciatyvos vaiko teisėms plėtoti, saugoti ir įgyvendinti ES vidaus ir užsienio politikoje.

2006 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba paprašė valstybių narių „*imtis būtinų priemonių greitai ir pastebimai sumažinti vaikų skurdą, suteikiant lygias galimybes visiems vaikams neatsižvelgiant į jų socialinę kilmę*“.

Šiuo komunikatu įgyvendinami pirmiau minėti sprendimai.

---

1 1989 m. lapkričio 20 d. Vaiko teisių konvencija. Visas tekstas skelbiamas internete <http://www.unicef.org/crc/crc.htm>.

2 JT Protokolas dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo ir baudimo; Vaiko teisių konvencijos JT Protokolas dėl prekybos vaikais, vaikų prostitucijos ir vaikų pornografijos; Vaiko teisių konvencijos JT Protokolas dėl vaikų įtraukimo į ginkluotus konfliktus.

3 JT Generalinė Asamblėja, Jungtinių Tautų tūkstantmečio deklaracija, penkiasdešimt penktoji sesija, 2000 m. rugsėjo 18 d.

4 Visas tekstas skelbiamas internete <http://www.echr.Council of Europe.int/ECHR/EN/Header/Basic+Texts>.

5 Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, OL C 364, 2000 12 18, internete http://europa.eu.int/comm/justice_home/unit/charte/index_en.html.

6 Strateginiai tikslai 2005–2009 m. Europa 2010 m.: Partnerystė Europos atsinaujinimo vardan. Gerovė, solidarumas ir saugumas, COM (2005) 12 galutinis, 2005 1 26.

I.2. Vaiko teisių situacija ES ir pasaulyje

Vaikui suteikiamos visos žmogaus teisės. Tačiau gyvybiškai svarbu vaiko teises suvokti kaip nepriklausomą interesų visumą, o ne savaime įtraukti į pastangų ginti žmogaus teises visumą. To reikia, nes kai kurios teisės taikomos tik vaikui ar išskirtinai vaikui, pvz., teisė į išsilavinimą ir teisė palaikyti santykius su abiem tėvais. Tai, kad beveik visos valstybės narės įsipareigojo ginti vaiko teises, sudaro tvirtą pagrindą susitarimams tarp Europos Komisijos ir ES nepriklausančių šalių: ne visi žmogaus teisių klausimai turi šį pranašumą. Be to, ES neabejotinai pripažino vaiko teisių rėmimą kaip atskirą klausimą, kuriam spręsti būtini konkretūs veiksmai.

Į vaiko teises ir poreikius turėtų būti žvelgiama bendrai: reikia ne tik gerbti ir skatinti vaiko teises, bet kartu ir imtis visų būtinų veiksmų jo pagrindiniams poreikiams patenkinti.

Derėtų pabrėžti, kad Europos integracija pasirodė sėkminga lyginant su dramatiška situacija daugelyje kitų pasaulio vietų siekiant spręsti su vaikų teisėmis ir poreikiais susijusius klausimus. Tačiau situacija Sąjungos viduje dar nėra patenkinama. Jei nebus ryžtingai sprendžiamos, naujos su globalizacija ir demografinė rizika susijusios problemos gali pradėti kelti grėsmę europietiškam gyvenimo būdui ir gerokai paveikti vaikų padėtį Europoje. Todėl idėją sukurti į vaikus orientuotas organizacijas ES reikia sieti su poreikiu dar labiau plėtoti ir stiprinti Europos integraciją.

I.3. Teisinis ES strategijos pagrindas

Sutartys ir Teisingumo Teismo praktika⁷ nesuteikia ES bendrosios kompetencijos pagrindinių teisių srityje, neišskiriant vaiko teisių. Tačiau pagal Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 2 dalį, atlikdama bet kuriuos kompetencijos neviršijančius veiksmus, ES privalo gerbti pagrindines teises. Šioms teisėms priklauso ir EŽTK, kurioje yra vaiko teises reglamentuojančių nuostatų. Be to, būtina visapusiškai atsižvelgti į JTVTK nuostatas. Pagrindinių teisių chartiją, neatsižvelgiant į jos teisinį statusą, galima laikyti ypač autentiška pagrindinių teisių išraiška, nes jos garantuojamos kaip bendrieji teisės principai.

ES pareiga gerbti pagrindines teises, įskaitant vaiko teises, reiškia ne tik pareigą susilaikyti nuo šias teises pažeidžiančių veiksmų, bet ir integruoti jas, kai aktualu, vykdant savo politiką remiantis sutartyse nustatytu skirtingu teisiniu pagrindu. Be to, nepaisant pirmiau minėto bendrosios kompetencijos nebuvimo⁸, įvairūs konkrečiose sutartyse numatyti įgaliojimai leidžia imtis konkrečių pozityvių veiksmų vaiko teisėms ginti ir remti. Kiekvienas veiksmas turi atitikti subsidarumo ir proporcingumo principus ir negali pažeisti valstybių narių kompetencijos. Galima numatyti keletą skirtingų priemonių ir metodų, įskaitant teisėkūrą, privalomos teisinės galios neturinčius teisės aktus, finansinę pagalbą ar politinį dialogą.

I.4. Vaikų padėtis šiandien

Kaip akcentuota per 2002 m. specialiąją JT sesiją, skirtą vaikams, tarp tarptautinėse sutartyse įtvirtintų gerų ketinimų ir tikro gyvenimo skurdo, nepriežiūros ir išnaudojimo, kuri patiria

---

⁷ Žr. Nuomonę 2/94, 1996 Rink. I-759.

⁸ Žr. Pagrindinių teisių chartijos 51 straipsnio 2 dalį.

milijonai vaikų visame pasaulyje, žioji didžiulė praraja. Nepaisant kai kuriose srityse padarytos pažangos, reikia dar labai daug ką nuveikti⁹.

Nuo gimimo iki pilnametystės vaiko poreikiai kinta, atsižvelgiant į jo vystymosi etapą. Per pirmuosius penkerius gyvenimo metus vaikui labiausiai reikia apsaugos ir sveikatos priežiūros. Nuo penkerių iki dvylikos metų vaikui vis dar reikia apsaugos, tačiau atsiranda ir naujų poreikių: teisė į išsilavinimą, be abejonės, yra svarbiausia, kad vaikas galėtų socializuotis. Tapęs paaugliu, vaikas susiduria su naujais poreikiais ir pareigomis. Pvz., paaugliui reikia išreikšti savo požiūrį į sprendimus, darančius poveikį jo gyvenimui. Tėvų skurdas ir socialinė izoliacija smarkiai apriboja vaikui atsiveriančias progas ir galimybę pasinaudoti savo teisėmis, todėl kelia pavojų visos visuomenės gerovei ateityje. Be to, vaiko gyvenamoji vieta taip pat turi įtakos jo padėčiai.

1.4.1. Padėtis pasaulyje

86 proc. iš 2,2 mlrd. pasaulio vaikų gyvena ekonomiškai silpnai išsivysčiusiose šalyse ir daugiau nei 95 proc. vaikų, mirusių iki penkerių metų, negalinčių gauti pradinio išsilavinimo ar kenčiančių nuo prievartinio darbo ar seksualinės prievartos, gyvena šiose šalyse. Daugiau negu pusė visų pasaulio motinų neturi tinkamų teisių, įskaitant nėštumo ir gimdymo priežiūrą. Tokia padėtis pasmerkia daugelio vaikų ateitį nuo gimimo.

Trečdalis pasaulio vaikų pirmaisiais penkeriais gyvenimo metais negauna tinkamo maisto ir kenčia nuo įvairaus lygio netinkamos mitybos. Tai ne tik pažeidžia jų sveikatą ir sumažina galimybę išgyventi, bet ir paveikia jų gebėjimą mokytis ir vystytis. Be tinkamos mitybos, daugeliui vaikų trūksta geriamo vandens, jie gyvena prastose sanitarinėse sąlygose, užterštose patalpose, be tinkamos ligų prevencijos ir sveikatos priežiūros. Dėl to daugiau kaip dešimt milijonų vaikų iki penkerių metų kasmet miršta nuo ligų, kurių galima nesunkiai išvengti ar kurias galima išgydyti, ir vienas milijardas vaikų patiria fizinio, intelektualio ir (arba) psichologinio vystymosi sutrikimų, kurių dažnai neįmanoma atitaisyti.

Šeštadalis visų vaikų (dažniausiai mergaitės) nelanko pradinės mokyklos, todėl neturi galimybės mokytis, vystytis ir prisitaikyti visuomenėje. Apie 218 mln. vaikų pasaulyje dirba.¹⁰ Daugiau nei 5,7 mln. vaikų (kai kurie dar net nesulaukę paauglystės) dirba ypač baisiomis sąlygomis, įskaitant vergystei prilygstantį priverstinį darbą, ir apytikriai apskaičiuota, kad 1,2 mln. vaikų tapo prekybos žmonėmis aukomis.¹¹ Kiekvieną akimirką apie 300 000 vaikų¹² kaip kareiviai kovoja daugiau kaip 30 ginkluotų konfliktų visame pasaulyje.

Apskaičiuota, kad 130 mln. mergaičių ir moterų visame pasaulyje buvo sužaloti lyties organai, o 2 mln. mergaičių tai patiria kasmet, kai atliekamos apeigos, reiškiančios jų paauglystės pradžią.

Apie trečdalį visų mergaičių patiria seksualinę prievartą, penktadalis yra prievarta ištekinamos¹³ ir kasmet maždaug 14 mln. mergaičių nuo 15 iki 19 metų susilaukia kūdikio. Praėjusiais metais daugiau kaip milijonas paauglių užsikrėtė ŽIV, du trečdaliai užsikrėtusiųjų – mergaitės. Daugiau kaip milijonas vaikų visame pasaulyje gyvena kalėjime dėl pažeisto įstatymo ir daugeliui jų trūksta

---

⁹ ES 57-ojo UNGASS susitikimo ataskaita, 2003 m.

¹⁰ Vaikų darbo pabaiga: pasiekama (*The end of child labour: Within reach*), pasaulinė ataskaita pagal TDO pagrindinių darbo principų ir teisių deklaraciją, ataskaita 95-ojoje Tarptautinės darbo konferencijos sesijoje, Ženeva, 2006 m.

¹¹ Šaltinis: UNICEF.

¹² *Ibidem*.

¹³ Šaltinis: UNIFEM.

būtinio dėmesio ir apsaugos. Be to, yra vaikų, į kurių teises ir poreikius reikia atkreipti ypatingą dėmesį: yra daugiau kaip 200 mln. neįgalių vaikų ir 140 mln. našlaičių, kurių skaičius auga dėl ŽIV ir (arba) AIDS.

I.4.2. Padėtis ES

Šiuo metu ES vyksta svarbūs ekonominiai, politiniai, aplinkos ir socialiniai pokyčiai, kurie taip pat daro įtaką ir vaikams. ES vaikai patiria palyginti didesnę skurdo riziką nei visi gyventojai (20 proc. 0–15 metų vaikų ir 21 proc. 16–24 metų jaunuolių palyginti su 16 proc. suaugusiųjų). Vaikai, gyvenantys su neturtingais tėvais arba negalintys gyventi su tėvais, taip pat priklausantys kai kurioms etninėms bendruomenėms, pvz., romų, ypač susiduria su skurdu, socialine atskirtimi ir diskriminacija. Be to, vaikai – ypač neturtingi vaikai – neproporcingai kenčia dėl aplinkos degradacijos. ES pradėjo spręsti šias problemas tuomet, kai savo strategiją dėl tvaresnio augimo ir didesnio bei geresnio užimtumo iškėlė į pirmąją Europos darbotvarkės vietą. Jos sėkmė yra būtina sąlyga norint sukurti Europos bendruomenę be diskriminacijos, kurioje būtų tvirtai ginamos dabartinės ir būsimos kartos vaikų teisės bei poreikiai.

Pastaraisiais metais Europoje išryškėjo tapatybės problemos. Be įsisenėjusių įvairių rasizmo formų apraiškų, vis daugiau nerimo ES kelia priešiško ir baimės „autsaideriams“ fenomenas. Tokio rasizmo taikiniu lengvai tampa mažumų vaikai. Ir priešingai, gyventojų daugumai priklausančius vaikus gali lengvai patraukti ir valdyti pernelyg supaprastinti ekstremalių politikų ir partijų sprendimai.

Pastaraisiais metais ES vis daugiau nerimo kelia smurtas prieš vaikus. Šis smurtas įgauna įvairias formas: nuo smurto šeimoje ir mokykloje iki tarptautinio masto problemų, pvz., prekyba vaikais ir vaikų išnaudojimas, vaikų sekso turizmas ir vaikų pornografija internete. Dar vienas išbandymas yra užtikrinti, kad ES ir valstybių narių teisės aktuose ir politikoje būtų visapusiškai saugomos imigrantų, politinio prieglobsčio prašančiųjų ir pabėgėlių vaikų teisės.

Daugelį dešimtmečių daugiau nei 50 proc. vaistų, kuriais gydomi vaikai, nėra tinkamai išbandyti ir pritaikyti naudoti vaikams, todėl sunku nustatyti, ar vaistas tikrai veiksmingas ir koks galimas jo šalutinis poveikis. Ši problema dabar išspręsta, nes pateiktas pasiūlymas dėl pediatrijos reglamento, kuris bus greitai priimtas.

II KODĖL ES REIKIA VAIKO TEISIŲ APSAUGOS STRATEGIJOS

II.1. Pridėtinė ES veiksmų vertė

Kaip pirmiau minėta, vaiko teisės tikrai nėra visuotinai gerbiamos, o ES viduje nėra tenkinami kiekvieno vaiko svarbiausi poreikiai.

Europos Sąjunga gali sukurti esminę ir fundamentalią pridėtinę vertę vaiko teisių srityje. Visų pirma, ji gali remtis savo seniai gyvuojančia tradicija ir teisiniais bei politiniais įsipareigojimais žmogaus teisių srityje apskritai ir vaiko teisių srityje konkrečiai. Europos Sąjunga pakankamai įtakinga ir jos dalyvavimas leidžia iškelti vaiko teisių klausimą į pirmąją vietą tarptautinėse darbotvarkėse, ji gali pasinaudoti savo dalyvavimu pasaulinėse organizacijose bei įtaka pasaulyje, veiksmingai skatindama visuotines žmogaus teises, ypač vaiko teises, nacionaliniu lygiu visame pasaulyje. Taip pat, remdamasi Europos socialinės apsaugos modeliu ir politiniais įsipareigojimais bei programomis įvairiose srityse, ji gali skatinti atkreipti dėmesį į vaiko poreikius.

Europos Sąjunga gali palaikyti valstybių narių pastangas, tiek padėdama atsižvelgti į vaiko teises joms imantis veiksmų tam tikrose srityse, tiek ir teikdama tarpusavio mokymosi struktūrą, kurioje valstybės narės gali susipažinti ir remtis daugeliu geros praktikos pavyzdžių, sutinkamų visoje Europos Sąjungoje. Šis plačiais ir koordinuotais veiksmais pagrįstas metodas padėtų ir paskatintų valstybes narses pripažinti bei laikytis JTVTK principų Europos Sąjungoje ir už jos ribų.

Todėl skubiai reikia sukurti nuoseklią ES strategiją, kuri leistų padidinti ES įsipareigojimų gerinti vaikų padėtį visame pasaulyje mastą ir veiksmingumą bei pademonstruoti itin tvirtą politinę valią aukščiausiu lygiu, taip užtikrinant tinkamą vaiko teisių rėmimo ir apsaugos vietą ES darbotvarkėje.

II.2. ES atsakas iki šios dienos: veiksmai, kurių jau imtasi

Per pastaruosius metus ES šioje srityje padarė nemažą pažangą ir, remdamasi esamu skirtingu teisiniu pagrindu, sukūrė įvairias konkrečias vaiko teisių politikos kryptis bei programas, apimančias tiek vidaus, tiek užsienio politiką bei platų klausimų spektrą, įskaitant prekybą vaikais ir vaikų prostituciją, smurtą prieš vaikus, diskriminaciją, vaikų skurdą, socialinę atskirtį, vaikų darbą (taip pat prekybos susitarimus, numatančius įsipareigojimą panaikinti vaikų darbą), sveikatą ir švietimą.

Kai kurių ES veiksmų, susijusių su vaiko teisėmis, santrauka yra pateikta priede.

Europos Sąjungoje Komisija ir valstybės narės kaip ypatingą prioritetą išskyrė vaikų skurdą ir parengė atvirą socialinės apsaugos ir socialinės integracijos koordinavimo metodą, kuris sukuria valstybių narių tarpusavio mokymosi pagrindą, susijusį su bendrais tikslais ir požymiais bei nacionalinėmis strategijomis socialinės apsaugos sistemų prieinamumui ir kokybei didinti.

Sąjungos plėtra – tai dar vienas veiksmingas būdas, suteikiantis galimybę remti vaiko teises. Vienas iš narystės ES kriterijų yra reikalavimas, kad šalis kandidatė būtų sukūrusi stabilias demokratiją, teisinės valstybės principus, pagarbą žmogaus teisėms bei mažumoms ir jų apsaugą užtikrinančias institucijas. Atsižvelgiant į šiuos vadinamuosius politinius kriterijus, įvardytus Europos Vadovų Tarybos Kopenhagoje 1993 m., vykstant stojimo procesui, Komisija skatino vykdyti vaiko apsaugos reformą ir atidžiai stebėjo visų stojančiųjų šalių ir šalių kandidačių pažangą vaiko teisių srityje.

Europos kaimynystės politika ir partnerystės strategija Rusijos atžvilgiu yra svarbios vaikų teisių ES kaimynystėje rėmimo priemonės; pirmųjų veiksmų jau imtasi.

II.3. Veiksmingumo poreikis

Siekiant padidinti ES veiksmų vaiko teisių srityje vertę, būtina išspręsti keletą problemų:

- išsamiau išanalizuoti poreikius ir prioritetus bei įvertinti atitinkamus ES veiksmus, kurių jau buvo imtasi;
- efektyviau integruoti vaiko teises į ES politikos kryptis, strategijas ar programas ir geriau koordinuoti veiksmus Europos Komisijos viduje;
- intensyviau bendradarbiauti su svarbiausiomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant vaikus;
- plačiau informuoti apie ir geriau suvokti vaiko teises bei ES veiksmus šioje srityje.

III ES VAIKO TEISIŲ STRATEGIJOS KŪRIMAS

Siekdama išspręsti pirmiau išvardytas problemas, šiuo komunikatu Komisija pradeda kurti ilgalaikę strategiją, kuri užtikrintų, kad ES veiksmams bus aktyviai remiamos ir ginamos vaiko teisės, ir prisidėtų prie valstybių narių pastangų šioje srityje. Strategiją sudaro septyni konkretūs uždaviniai, kurie bus įgyvendinti imantis numatytų priemonių.

III.1 Konkretūs ES vaiko teisių strategijos uždaviniai

1 *Remiantis esama veikla, tenkinti skubius poreikius*

Komisija maksimaliai išnaudos esamas politikos kryptis ir priemones, ypač Komunikato dėl kovos su prekyba žmonėmis¹⁴ kontrolę ir aktualų veiksmų planą¹⁵, atvirą socialinės apsaugos ir socialinės integracijos koordinavimo metodą, strateginę partnerystę su Tarptautine darbo organizacija kovojant prieš vaikų darbą ir ES gaires dėl vaikų dalyvavimo ginkluotuose konfliktuose¹⁶. Komisija tęs konkrečių projektų, kuriais remiamos vaikų teisės, finansavimą.

Užsienio politikoje, įskaitant pasirengimo narystei procesą ir derybas dėl narystės, Komisija toliau skatins JTVTK ir neprivalomų protokolų, ILO konvencijų dėl blogiausių vaikų darbo formų panaikinimo ir amžiaus minimumo priimančią darbą nustatymo bei kitų aktualių tarptautinių žmogaus teisių gynimo priemonių ratifikavimą ir įgyvendinimą. Komisija politinio dialogo su trečiosiomis šalimis, įskaitant pilietinę visuomenę ir socialinius partnerius, metu aptars vaiko teises ir remsis kitomis politinėmis priemonėmis bei bendradarbiavimo programomis, kad atkreiptų dėmesį į vaiko teises ir gintų jas visame pasaulyje.

Artimiausiu metu dėl būtinybės skubiai spręsti kai kurias problemas, Komisija imsis šių konkrečių papildomų priemonių:

- *skirs vieną šešiaženklį telefono numerį (116xyz) visoje ES vaikų pagalbos linijai ir vieną numerį vaikų „karštajai linijai“, skirtai dingusiems ir seksualiai išnaudojamiems vaikams (iki 2006 m. pabaigos);*
- *rems bankininkystės sektorių ir kreditinių kortelių kompanijas kovoje su kreditinių kortelių naudojimu perkant seksualias vaikų nuotraukas internetu (2006 m.);*
- *kuo plačiau bendradarbiaus, siekdama tenkinti prioritetinius vaikų poreikius ekonomiškai silpnai išsivysčiusiose šalyse (2007 m.);*
- *vienys veiksmus prieš vaikų skurdą ES (2007 m.).*

2 *Nustatyti būsimų ES veiksmų prioritetus*

Siekdama nustatyti pagrindinius prioritetinius veiksmus ateityje, Komisija išanalizuos kliūčių, trukdančių vaikams laisvai naudotis savo teisėmis, mastą ir priežastis. Šios analizės rezultatai padės įvertinti veiksmų (teisinių ir neteisinių, vidaus ir užsienio politikos), turinčių poveikį

¹⁴ COM (2005) 514 galutinis.

¹⁵ OL C 311, 2005 12 9.

¹⁶ Europos Sąjungos Tarybos dokumentas Nr. 15634/03.

vaikams, efektyvumą. Analizė bus pagrįsta esamomis iniciatyvomis (UNICEF, Europos Tarybos, *ChildONEurope* ir kt.).

Vertinimo duomenys turėtų būti atnaujinami kas penkerius metus ir laipsniškai apimti kai kurias svarbiausias sritis, o ne mėginti apimti visas aktualias sritis nuo pradžių. Informaciją duomenimis apie vaiko teises atnaujins Eurostatas, valstybės narės, Europos Taryba, *ChildONEurope* tinklas ir būsima ES pagrindinių teisių agentūra.

Komisija, remdamasi šia analize, pradės plataus masto konsultacijas, įskaitant ir vaikus, o tai leis ES išsamiai spręsti vaiko teisių klausimus ir nustatyti pagrindinius prioritetinius veiksmus ateityje.

- *Įvertinti esamų ES veiksmų, skirtų vaiko teisėms, poveikį (2007-2008 m.).*
- *Parengti konsultacinį dokumentą, nustatantį veiksmus ateityje (2008 m.).*
- *Rinkti palyginamus duomenis apie vaiko teises (nuo 2007 m.).*

3   *Integruoti vaiko teises į ES veiksmus*

Labai svarbu užtikrinti, kad visose ES vidaus ir užsienio politikos srityse būtų atsižvelgiama į vaiko teises, remiantis ES teisės principais bei kad šios politikos kryptys būtų visiškai suderinamos su JT VTK ir kitų tarptautinių priemonių principais ir nuostatomis. Šis procesas, paprastai vadinamas „aspekto integravimu“, jau pradėtas įgyvendinti daugelyje Bendrijos politikos sričių, pvz., lyčių lygių teisių ir pagrindinių teisių. Procese bus atsižvelgta į pagal Europos Tarybos programą „Europos kūrimas vaikams ir su vaikais (2006–2008 m.)“, atliktą darbą siekiant efektyviai skatinti pagarbą vaiko teisėms ir apsaugoti vaikus nuo visų smurto formų.

- *Integruoti vaiko teises rengiant EB teises ir neteises priemones, kurios galėtų daryti joms įtaką (nuo 2007 m.).*

4   *Sukurti efektyvius koordinavimo ir konsultavimo mechanizmus*

Komisija sustiprins svarbiausių suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą, optimaliai išnaudodama esamus tinklus ir tarptautines su vaikų teisėmis susijusias organizacijas bei valdžios institucijas. Tam Komisija suvienys visas suinteresuotąsias šalis *Europos vaiko teisių forume*. Šis Forumas, kuriam priklausys visos atitinkamos suinteresuotosios šalys¹⁷, prisidės kuriant ir stebint ES veiksmus ir taps keitimosi gera praktika vieta.

Komisija svarstys, kaip šį mechanizmą būtų galima atkartoti trečiosiose šalyse, kuriose EB delegacijos galėtų inicijuoti sistemingą dialogą su tarptautiniais ir nacionaliniais partneriais, veikiančiais vaiko teisių srityje.

Atitinkamų suinteresuotųjų šalių dalyvavimui paskatinti Komisija sukurs internetinę diskusijų ir darbo platformą¹⁸. Ši platforma padės plėtoti ir skatinti veiksmingą keitimąsi informacija, remiantis

¹⁷ Įskaitant valstybes nares, JT agentūras, Europos Tarybą, pilietinę visuomenę ir pačius vaikus.

¹⁸ Su SINAPSE e.tinklu (Mokslinė informacija apie politikos rėmimą Europoje, <http://europa.eu.int/sinapse/sinapse>).

konkrečioje srityje turima patirtimi. Platformos nariai turės prieigą prie dokumentų bibliotekos ir galės pradėti diskusijas ar tyrimus tarp narių.

JTVTK 12 straipsnyje pripažįstamas vaiko poreikis išreikšti savo požiūrį jų gyvenimui įtaką darančiose diskusijose ir sprendimuose. Komisija plėtos ir stiprins tinklų kūrimą bei vaikų atstovavimą ES bei visame pasaulyje ir laipsniškai oficialiai įtrauks juos į visas konsultacijas ir veiksmus, susijusius su jų teisėmis ir poreikiais. Į veiklą įtraukiant vaikus, pasitarnaus tiek Forumas, tiek interneto platforma.

Pagaliau Komisija gerins įvairių savo veiksmų koordinavimą ir didins nuoseklumą bei efektyvumą sukurdamą oficialią tarpžinybinę vaiko teisių grupę, kurią sudarys už strategijos tąsą atsakingais paskirti kontaktiniai asmenys. Be to, bus paskirtas Komisijos Vaiko teisių koordinatorius.

- *Suvienyti suinteresuotąsias šalis Europos vaiko teisių forume (2006 m.).*
- *Sukurti internetinę diskusijų ir darbo platformą (2006 m.).*
- *Įtraukti vaikus į sprendimų priėmimo procesą (nuo 2007 m.).*
- *Sukurti Komisijos tarpžinybinę grupę ir paskirti Vaiko teisių koordinatorių (2006 m.).*

5 Didinti kompetencijų ir profesionalumą vaiko teisių srityje

Visi su vaiko teisių įgyvendinimu ir jų integravimu Bendrijos vidaus ir užsienio politikoje susiję veikiantieji asmenys turėtų įgyti būtinų žinių ir įgūdžių. Todėl Komisija toliau rengs mokymus. Be to, reikia tobulinti, platinti praktines priemones, pvz., patarimus ir instrukcijas, ir jomis remtis kaip mokomąja medžiaga.

- *Su vaiko teisių integravimu Bendrijos politikoje susijusiems veikiantiems asmenims suteikti būtinų įgūdžių ir priemonių (nuo 2007 m.).*

6 Efektyviau informuoti apie vaiko teises

Vaikai gali naudotis savo teisėmis tik tuomet, kai yra tinkamai apie jas informuoti ir gali jomis pasinaudoti.

Tiek vaiko teisės apskritai, tiek ES veiksmai šioje srityje yra menkai viešinami. Komisija, siekdama geriau informuoti apie šiuos klausimus, sukurs informavimo apie vaiko teises strategiją. Tai padės vaikams ir jų tėvams geriau susipažinti su vaiko teisėmis ir prisidės platinant aktualią patirtį ir gerąją praktiką tarp kitų suinteresuotųjų šalių.

Svarbiausios tiesioginę įtaką vaiko teisėms darančios ES priemonės bus skelbiamos vaikams prieinamu būdu. Tam Komisija sukurs vaikams prieinamą vaiko teisėms skirtą interneto svetainę, pageidautina, glaudžiai bendradarbiaujant su Europos Taryba, ir susijusią su panašiomis valstybių narių, Jungtinių Tautų ir pilietinės visuomenės iniciatyvomis.

- *Sukurti informavimo apie vaiko teises strategiją (nuo 2007 m.).*

- *Informaciją apie vaiko teises teikti vaikams prieinamu būdu (nuo 2007 m.)*

7 Remti vaiko teises išorės santykiuose

Europos Sąjunga ir toliau stiprins savo aktyvų vaidmenį tarptautiniuose forumuose ir santykiuose su trečiosiomis šalimis remiant vaiko teises. ES veiksmų svarba ir poveikis padidėjo dėl gero koordinavimo ir bendrų bei nuoseklių pranešimų JT žmogaus teisių forumuose.

Sąjunga ir toliau ypatingą dėmesį skirs mergaičių ir mažumoms priklausančių vaikų teisėms. ES taip pat tęs savo dabartinę veiklą, susijusią su vaikais ir ginkluotais konfliktais. ES taip pat aptars JT Generalinio sekretoriaus paskirto nepriklausomo eksperto Paulo Sergio Pinheiro šiuo metu atliekamus pasaulinio masto tyrimus apie smurtą prieš vaikus.

- *Išlaikyti ir dar labiau stiprinti aktyvų ES vaidmenį tarptautiniuose forumuose remiant vaiko teises.*

III.2 Šaltiniai ir ataskaitos

Komisija įsipareigoja skirti šiai strategijai įgyvendinti reikalingų žmogiškųjų ir finansinių išteklių. Bus dedama pastangų finansiniams ištekliams, būtiniams šiame komunikate siūlomiems veiksmams ir būsimai strategijai finansuoti, garantuoti. Siekiant užtikrinti vaiko teisėms poveikį turinčių programų veiksmingumą, tarpžinybinė grupė atkreips deramą dėmesį į galimą sąveiką.

Skaidrumui padidinti ir pažangai stebėti kasmet bus teikiama pažangos ataskaita.

IV IŠVADA

Komisija:

- sukurs išsamią strategiją, užtikrinančią, kad Europos Sąjunga prisidėtų prie vaiko teisių remimo ir gynimo visose vidaus ir užsienio politikos srityse ir remtų valstybių narių pastangas šioje srityje;
- kviečia visas valstybes nares, Europos institucijas ir kitas suinteresuotąsias šalis aktyviai dalyvauti kuriant šią strategiją ir prisidėti prie jos sėkmės.